pro tromatureco. ~anaso. Norda anaso, kies ~a lanugo servas por fari kusenojn (somateria mollissima).

moleo ‡. Ligna aŭ ŝtona digo konstruita antaŭ la eniro de la haveno por ŝirmiĝin kontraŭ la ondoj k sendanĝerigi la ŝipojn.

Molekulo. Plej malgranda ero de fiemia korpo konservanta ankoraŭ la ecojn de la tuto k nedisigebla per fizikaj procedoj, sed malkomponebla nur per fiemiaj reakcioj en pli malgrandajn eretojn nomitajn atomoj.

Molusko. Senvertebra molkorpa besto (ostro, heliko, mitulo).

* Momento. Tre mallonga nedifinita daŭro de tempo; tempero: atendu nur unu ~on; ne restu eĉ ~on plu! en (dum) ~o Z (tute rapide); ~o da sitento Z; veni en la gusta, favora ~o; će la lasta ~o; post ~o (tuj baldaŭ); paroto malvera restas nur por ~o Z; la ~o estas grava k epokfara; aperas prudento, kiam pasis ta ~o Z (ĝusta tempo); ĉiu~e atvenis navaj gastoj. Rim. : Nekorekta k evitinda estas la uzo de momento en alia senco (motivo, punkto) ol la supre difinita. ~a. 1 Daŭranta nelonge, sendaŭra, trapasa, provizora : ~a fajrereto, fenomeno, krizo, paŭzo, akordo; suficos ~e (provizore) se ni kolektos tri funtoin. 2 Fariĝanta dum mallonga tempo : edziĝo ~a (tro rapida) estas longapenta Z; ~e iti ruiniĝis k pereis Z. 3 (Fon). Kies teno estas sendaŭra k ne povas esti daŭrigata : plosivoj estas ~aj sonoj (Kp DAŬRA).

* Mono. Pagilo laŭleĝe fabrikata k konsistanta el stampita metaldisketo aŭ surpresita paperfolio kun difinita valoro por servi kiel aĉetrimedo : ~o plenumas ĉiujn oficvjn Z; por la ~0 pastra preĝo, por la ~o romp' de leĝo Z (Kp oro. Vd NULO, KESTO, SAKO, REGI). ~a. Rilata al ~o: ~a unuo; ~aj aferoj, interesoj (Kp FINANCA). ~ero. Aparta peco de metala ~o: ora ~ero: unu ~ero ne estos ~o Z; oni lin konas kiet malbonan ~eron Z; ~erigi cekon. ~ereto. Malgrandvalora ~ero. ~ujo. Saketo destinita por enteni ~eroin, kiun oni portas ordinare en la poso. Sen~a. Ne havanta ~on (Vd Poŝo). Sen~igi. Senigi iun de sia ~o (Kp SENHAVIGI, ELSUĈI). ~avido (Kp AVARA. Vd MAMONO). —falsisto. Tiu kiu fabrikas kontraŭleĝe senvaloran —on, kiu trompe imitas la ŝtatan. —puno. Puno konsistanta en pago de —o.

monado z . Ĉiu el la apartaj simplaj nedivideblaj aktivaj substancoj kiuj, laŭ sistemo de Leibniz, konsistigas elementojn de ĉio en universo.

*Monaño. Ano de religia ordeno aŭ kongregacio, submetita al specialaj reguloj. ~(in)ejo. Aparta domo, kie kunvivas ~(in)oj.

monako = monaĥo.

*Monarĥo, Monarko. Sendependa regnestro, kiu estas reĝo, imperiestro aŭ princo. ~Ismo. Politika doktrino de la partianoj de monarkia reĝimo.

Monariio, Monarkio. 1 Reģimo de regno regata de monarko : absolula, konstitucia ~o. 2 Regno regata de monarko.

*Monato. 1 Ĉiu el la 12 partoj laŭ kiuj oni dividas la jaron (januaro, februaro ktp). 2 Daŭro de dekduono da jaro : vojaĝo de du ~oj. ~aĵo Z. Hemoragio, kiu okazas ĉiu~e ĉe la seksmatura virino. Vd menstruo.

*Mondo. 1 La tuto de tio, kio ekzistas, la universo: la sentimeco, la fino de la ~o; la materia, spirita ~o. 2 La terglobo konsiderata kiel la vivkampo de la homoj: migri tra la ~o; tri fis la ekstremo de la ~o; tenti en ta ~on Z (naskiĝi, (f) ekaperi); transiri en alian ~on (morti). 3 la parto de la universo konsiderata kiel aparta tuto: lu Marsa ~o, la ĉiela ~o. 4 Sociparto: ta literatura ~o; grand~a sinjorino. ~a. Tut~a. ~umo. La altranga k bonedukita parto de la socio: la tula ~umo ĉeestis ta ceremonion.

* Monedo. Speco de malgranda korniko (corvus monedula).

monismo. Filozofia sistemo, kiu reduktas ĉion ekzistantan al unu sola principo (Kp dualismo).

monitoro 2. 1 Lernanto servanta kiel helpa instruanto C. 2 G. de lacertoj (monitor niloticus) 2. 3 Speco de forte kirasita batalŝipo B.

monogamio s¹a. Leĝa sistemo laŭ kiu viro ne povas havi pli ol unu edzinon.